

Zondag 28 februari 2016 – Berg op – berg af
3^e zondag in de veertig-dagentijd

Het is een mooi verhaal, dat van Jezus op de berg, maar ook een beetje vervreemdend. Wat zegt het ons nou eigenlijk precies? Wat kunnen we ermee? Het is geen praktisch verhaal, het gaat niet over wat we moeten doen of laten, het lijkt niet te gaan over de actuele problemen van onze tijd.

In de evangeliën komen we Jezus tegen als een rondzwervende profeet, een wonderdoener, een charismatische leraar. Een man die een merkwaardige uitstraling moet hebben gehad, die mensen ertoe kon brengen alles achter zich te laten en hem te volgen.

Toch lijkt nog niet veel erop te wijzen, dat Hij een dieper geheim met zich meedraagt. Nou ja, niets? Niet voor zijn tijdgenoten. Maar Lucas heeft ons als lezers van zijn boek natuurlijk verteld over zijn bijzondere geboorte, door een engel aangekondigd en door engelenzang begeleid. En hij heeft ons verteld over die gebeurtenis bij Jezus' doop door Johannes, toen die stem uit de hemel klonk: dit is mijn geliefde zoon.

Maar in het algemeen is het verhaal van Jezus een stoffig verhaal van lange wandeltochten door Palestina, afgewisseld door preken en genezingen.

Een van de verhalen die dat doorbreekt, is ons verhaal van vandaag.

Net hiervoor staat dat Jezus verteld heeft over de lijdensweg die hem te wachten staat. Petrus heeft Hem als eerste herkend als 'de door God gezonden messias'. Maar dat moet voorlopig nog stilgehouden worden, dat

mag pas klinken als alles achter de rug is. En dan volgt ons verhaal.

Drie getuigen zijn er mee: Petrus, Jacobus en Johannes, de vertrouwelingen. Dezelfde drie die er volgens andere evangelisten ook bij waren in de hof van Getsemane, toen Jezus ging bidden voorafgaand aan zijn gevangenneming en kruisiging.

Ook nu gaat Hij bidden, maar dit is eerder een hoogtepunt.

Op een berg, waar doet ons dat aan denken? Misschien wel aan vakantie.

Het is goed mogelijk dat u op een berg ook religieuze gevoelens hebt gehad: verheven boven het platte bestaan, het aardse gewriemel, voel je je onwillekeurig dichterbij de hemel, kun je al gauw het gevoel hebben dat je ook dichterbij het wezenlijke bent, bij God.

Bergen zijn in de Bijbel plekken om God te ontmoeten. Dat geldt voor Mozes, die op de berg Sinai dicht bij God was en daar de tien woorden meekreeg, regels om mee te leven.

Dat geldt een eeuw of wat later voor Elia, de profeet, die, als hij ten einde raad is en zijn volk niet meer terugkrijgt bij God, in Mozes' voetsporen gaat en opnieuw die plek zoekt en God zoekt.

Nu klimt Jezus niet de Sinai op – die ligt honderden kilometers naar het zuiden. Maar in zekere zin toch ook weer wél: want wie komt Hij daar bovenop die berg tegen: Mozes en Elia.

Ja maar, hoe kan dat, andere berg, en die waren toch allang dood? Ja natuurlijk. Het kan dus niet, maar het staat er wel. Wat moeten we daarmee?

Ik denk dat onze verteller daarmee wil duidelijk maken dat Jezus meer is dan een stoffige rabbi die mensen kan genezen, meer dan die aansprekende prediker met grote uitstraling.

Deze drie zien Jezus even, letterlijk, in een ander licht. Jezus verandert van uiterlijk en kleding en Hij past dan ineens bij Mozes en Elia die ook verschijnen 'in heerlijkheid'.

En dan praten ze daar bovenop die berg met elkaar.

Lucas weet zelfs waarover: letterlijk over 'zijn Exodus, (doortocht-uittocht) die Hij zou volbrengen in Jeruzalem'.

Natuurlijk is wat onze vertaling zegt ook juist: levenseinde.

Dat is een nieuw woord in deze bijbelvertaling, passend bij deze tijd. Immers afgelopen weken was er veel discussie na de TVdocumentaire over de levenseinde-kliniek. Hoe zit het met euthanasie? Wat betekenen ondragelijk en uitzichtloos lijden in relatie met de eigen wilsverklaring? Wat als je dement wordt? Wat als je psychisch enorm lijdt?

Allemaal vragen waarbij de antwoorden in de praktijk veel genuanceerder liggen dan een simpel ja of nee, een voor of een tegen. Jezus gaat met het oog op zijn einde straks in Jeruzalem niet naar een levenseinde-kliniek, maar Hij heeft een levenseinde gesprek. Een goed gesprek om opgewassen te zijn tegen de angsten en gevaren van het einde. Over wat Hem te wachten staat, en vooral hoe Hij de moed, het vertrouwen en de kracht kan krijgen om daarmee om te gaan.

Een stukje stralende hemel boven op de berg om straks

de hel op aarde te kunnen weerstaan.

Deze piekervaring, dit hoogtepunt, kan Jezus sterken voor de rest van zijn weg. Dat zegt ons dat hoogtepunten in ons leven van wezensbelang kunnen zijn. Ze kunnen echt belangrijk zijn om met onze situatie in moeilijke tijden om te kunnen gaan.

Die drie daarboven, waarom horen die bij elkaar? Mozes is de wetgever, tot op vandaag leven Joden bij de wet van Mozes. Elia is de profeet bij uitstek, de onverschrokken strijder voor het recht van God, die alle afgodendienst, alle halfslachtigheid en alle ongerechtigheid aan de kaak stelt. Beiden hebben zich hun hele leven lang ingezet voor God en voor zijn volk.

Beiden hebben ook een bijzonder levenseinde gehad: Mozes is begraven door God zelf op een plek die niemand weet. Elia werd in een vurige wagen ten hemel gevoerd. Beiden hebben dus geen of geen bekend graf, en dat zal Jezus straks met hen delen.

En toch is er verschil: hoezeer Mozes en Elia zich ook ingezet hebben, ze hebben niet letterlijk hun leven gegeven.

Dat zal Jezus wel doen, dat is net in het voorafgaande duidelijk geworden. Niettemin krijgt ook Hij geen graf, althans geen blijvend graf, omdat Hij in dat graf niet kon blijven maar op de derde dag opstaat.

Je kunt je dus voorstellen dat die drie wel iets hebben om over te praten, maar duidelijk is in elk geval dat ze bij elkaar horen. Zij willen mensen vertellen over Gods weg en bij die weg houden.

Maar wat blijkt er gebeurd te zijn? De drie aardse

getuigen, die tegenover dit hemelse drietal staan, zijn intussen in slaap gevallen.

Alsof het nog niet genoeg is dat ze op het dieptepunt van Jezus' weg niet met Hem kunnen waken, dreigen ze ook dit hoogtepunt te missen. Petrus is degene die zich het eerst herneemt, en hij komt op een lumineus idee: tenten maken.

Dat kan volgens mij maar een ding betekenen, namelijk dat hij dit moment wil vasthouden. Dat kun je hebben met hoogtepunten, met topervaringen, met momenten waarop je 'het ziet', weet dat de dingen kloppen, of weet dat er weliswaar van alles niet klopt in de wereld en in je leven, maar dat het toch goed is. Ik weet dat het zweverig klinkt, maar daar gaat het verhaal volgens mij over: een moment van 'rusten bij God', je geborgen weten, je ondanks alles veilig weten.

Dáár heeft geloof mee te maken, met die rust, met dat vertrouwen. Ik hoop dat u zulke momenten mag ervaren, van 'zien, soms even' zoals Huub Oosterhuis het uitdrukt.

Maar terwijl Petrus dit zegt, komt er een wolk aandrijven - teken van Gods aanwezigheid - en uit de wolk klinkt een stem: 'Dit is mijn zoon, mijn uitverkorene, luister naar Hem.' Al eerder had er iets dergelijks uit de hemel geklonken. Dat was bij de doop van Jezus. Toen was Jezus direct aangesproken door die stem. 'Jij bent mijn geliefde zoon. In jou vind ik vreugde.' Deze keer, op de berg, wordt Jezus niet aangesproken, maar Petrus en de twee andere discipelen. En indirect ook wij, lezers, hoorders van het verhaal. Wij worden opgeroepen door die stem om Jezus' woorden ter harte te nemen.

Te beginnen bij zijn woorden, dat de Mensenzoon veel zal moeten lijden.

Waarom moet dat, dat lijden? Waarom kon het niet zo blijven als het was, op die berg. Waarom moet de Mensenzoon zoveel lijden?

Ieder jaar in de veertigdagentijd keren we terug bij deze vraag. Nooit zullen we daar een sluitend antwoord op vinden. Ieder antwoord roept weer nieuwe vragen op.

Waarom kon Jezus daar niet langer blijven, op die berg, in het stralende licht? Waarom moet Jezus naar beneden, naar het dal met schaduwen van de dood?

Volgens Lucas is er om te beginnen een heel concrete reden, waarover hij vertelt meteen na de verheerlijking op de berg. Als Jezus de berg is afgedaald, is er beneden een vader in wanhoop over zijn enige kind. De jongen lijdt aan een ernstige vorm van epilepsie. De vader is ten einde raad omdat de jongen steeds weer valt en hij zijn zoon daarvoor niet kan behoeden. Daarom gaat Jezus de berg af, om die vader en zijn zoon tot steun te zijn en om daarna nog zoveel anderen tot steun te zijn. Om hen te helpen dragen wat te zwaar is, om hun lasten op zich te nemen. En wanneer Jezus zijn leerlingen en ook ons vraagt om hem te volgen, om achter hem aan te gaan, dan is dat (onder andere) om dezelfde heel concrete reden. Omdat er mensen nodig zijn die de lasten van anderen helpen dragen.

Het leven van Jezus
en van zijn volgelingen
ging na deze buitengewone ervaring
weer door.

Van de berg af
gingen ze het dal weer in
de 'gewone' wereld weer in:
met het donker en duister
met de mensen die moeiten en zorgen hebben
met lijden en pijn. Lijden en pijn,
die Jezus genezen wil.
Maar waar Hij zelf ook doorheen moest gaan.

Dit verhaal kan richting geven aan de weg die wij zullen
gaan.

Komend vanuit een ontmoeting met God,
en gesterkt met Gods licht en liefde,
even opgetild op de berg van licht, zullen we,
gesterkt en bemoedigd,
weer afdalen.

Het dal in
en zoeken we naar waar wij liefde en licht kunnen
brengen.

Dat zo onze weg zal zijn, op weg naar Pasen.
Stap voor stap,
Gaat u mee?

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht
ds. Hillegonda Ploeger